

Γράφει ο Παναγ. Γεωργ. Δημάκης
Ιστορικός σύμβουλος Δήμου Λοκρών

ΚΑΤΑΔΟΤΕΣ ΣΤΗΝ ΛΟΚΡΙΑΔΑ ΕΠΙ ΟΘΩΝΟΣ

Καμιά φορά, η πλοήγηση στα Αρχεία, μας επιφυλάσσει εκπλήξεις. Παρά τις εξαντλητικές έρευνες, που υφίστανται διαχρονικά, από έμπειρους ιστορικούς, ιστοριογράφους, ερευνητές, πάντα υπάρχει ελπίδα κάτι να διαλάβει της προσοχής των. Έτσι ένα αδέσποτο, κολοβό, ανυπόγραφο έγγραφο, στο Οθωνικό Αρχείο των Γενικών Αρχείων του Κράτους, στον Φ93 με τον αριθ. 194, μας εκίνησε την προσοχή. Αυτό το σπάνιο τεκμήριο, μας εισάγει και μας παραπέμπει στα σκοτεινά διαχωρίσματα, διαδρόμους και γραφεία, της Οθωνικής περιόδου, όπου είναι φανερό, ότι υπήρχε μία οργανωμένη υπηρεσία, με εξουσιοδοτημένους πράκτορες που κατέγραφαν και δημιουργούσαν προσωπικούς φακέλλους ελέγχου, διοικητικών οργάνων, δημάρχων, βουλευτών, στρατιωτικών κλπ. Μέσω των φακέλλων αυτών (που αργότερα με βελτιωμένες μεθόδους δημιουργήθηκαν τα περίφημα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, ως τις ημέρες μας, που καταταλαιπώρησαν και διαίρεσαν την Ελληνική κοινωνία, μέχρι την κατάργησή των), ήταν εφικτό και εύκολο να ελεγχθούν οι πράξεις, οι σχέσεις, οι προθέσεις και τα φρονήματα, όσων θα μπορούσαν να επηρεάσουν τα κοινωνικά ρεύματα. Ιδιαίτερα τον θεσμό της Βασιλείας, που ήταν ανασφαλής ως δοτός, από τις γνωστές διαδικασίες και πρακτικές των τότε κυριάρχων Μεγάλων Δυνάμεων. Οι λαϊκά λεγόμενοι Τζασίτες¹ από τον στρατηγό Μακρυγιάννη, καταδότες, αλλά και σπιούνοι² σπανιότερα, προϋπήρχαν βεβαίως της Οθωνικής Περιόδου, από την εποχή του Καποδίστρια. Ο Καποδίστριας είχε εισάγει στον κρατικό μηχανισμό, τις μεθόδους του τσαρικού ρωσικού καθεστώτος, του οποίου υπουργός εξωτερικών υπήρξεν και δεν ήταν δυνατό να αποστεί από τις πρακτικές με τις οποίες είχε διοικήσει και πορευτεί. Αυτό βέβαια πρέπει να κριθεί και να αξιολογηθεί στο πλαίσιο των συνθηκών της τότε εποχής, όπου η προστασία των προσωπικών δεδομένων ήταν το ζητούμενο. Σίγουρα αυτό δεν αναιρεί, την προσφορά του πρώτου Κυβερνήτη, στην θεμελίωση του νέου Ελληνικού Κράτους, ενώ η δολοφονία του οδήγησε σε οπισθοδρόμηση και απώλεια χρόνου δυνάμεων και αλλαγής δραματικής στον προσανατολισμό και τα οράματα της υπό διαμόρφωση Ελληνικής Κοινωνίας.

Μεταγραφή εγγράφου 194

ΕΓΓΡΑΦΟ 194 Φ.93 ΓΑΚ (Οθωνικό Αρχείο)

Σπ. Τριχάς Δήμαρχος Αταλάντης, συγγενής του Στρατηγού Καλέργη ήτο πληρεξούσιος στην Εθνική Συνέλευση.

Αγγελάκης Αθανασίου ορ. Δήμαρχος Αταλάντης ήτο ο αποτυχών. Καθ' όλον δε το διάστημα εις το οποίο ήτο δήμαρχος εφέρθη καλώς και πάντοτε υπέρ της Κυβέρνησης.

Γεώργιος Τερνιτζιοτης, δήμαρχος Μοντονίτζας ήτο πληρεξούσιος της συνελεύσεως και ως Βουλευτής ήτο κατά της κυβερνήσεως, εις δε την αποστασία του Βελέντζα και Παπακόστα ήτο σύμφωνος ο αποτυχών (σ.σ. εδώ εννοεί ο Αγγελάκης Αθανασίου ήταν γαμβρός του αποθανόντος Μορφόπουλου (σ.σ. Ευμορφόπουλου;), όστις ήτο, συντηρητικός καθώς και ο γαμβρός.

Σπ. Τριχάς. Δήμαρχος Αταλάντης, συγγενής του στρατηγού Καλέργη ήτο πληρεξούσιος στην Εθνική Συνέλευση.

194

Αγγελάκης Αθανασίου ορ. Δήμαρχος Αταλάντης ήτο ο αποτυχών. Καθ' όλον δε το διάστημα εις το οποίο ήτο δήμαρχος εφέρθη καλώς και πάντοτε υπέρ της Κυβέρνησης.

Γεώργιος Τερνιτζιοτης, δήμαρχος Μοντονίτζας ήτο πληρεξούσιος της συνελεύσεως και ως Βουλευτής ήτο κατά της κυβερνήσεως, εις δε την αποστασία του Βελέντζα και Παπακόστα ήτο σύμφωνος.

ο αποτυχών ήτοι γαμβρός του αποθανόντος Μορφόπουλου (σ.σ. Ευμορφόπουλου;), όστις ήτο, συντηρητικός καθώς και ο γαμβρός.

*Ερμηνεία Π. Γ. Σιμαίου
28.07.2009*

Όμως το ζήτημα αυτό είναι μέγα, η βιβλιογραφία πενιχρή και οι δυνατότητες περαιτέρω αναπτύξεως ανέφικτος, σε μία επιφυλλίδα περιορισμένου χώρου. Παρά ταύτα είναι δυνατόν, με την ευκαιρία παρουσίασης, αυτού του ανυπόγραφου σημειώματος, οι φιλόστορες αναγνώστες, να εισχωρήσουν, στους μυστικούς, ημιφωτισμένους διαδρόμους, όπου υπήρξαν οι μήτρες δημιουργίας, εξελισσόμενες, μέχρι τα λεγόμενα, στα χρόνια μας, **πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων**, όπου αποτέλεσαν και τον ισχυρό βραχίονα των κατεστημένων δομών, που ενώ ήσαν χρήσιμες οριζόντια, όπως για την συγκέντρωση πληροφοριών εθνικής σημασίας, από ξενικές επιβουλές, κατέληξαν σε μέσον επιβολής μέχρι εξοντώσεως, επί των αντιπάλων. Η προσωπική ασφάλεια των καταδοτών, διασφαλιζόταν, από την έλλειψη αναγνώρισης σημείων, όπως η υπογραφή, η καταχωρητική σήμανση κλπ. Από την γραφή του, καθορίζεται ότι ανήκει, ως έμπειρος και εγγράμματος, ο Γράφας, σε «γραμματικό» Φαναριώτη ή τους λεγόμενους «ετερόχθονες» των παραδουναβίων χωρών και της Ευρώπης. Παρέχει δε πλήρες εύρος πληροφοριών, στον χώρο της Λοκρίδας, ενώ από τις αναφορές στα γεγονότα πρέπει να χρονολογηθεί στην 10ετία 1850-1860. Υπάρχει η λαϊκή συνήθεια να αποδίδονται επωνύμια, παρωνύμια, ακόμη και σε σεβάσμιες μορφές Αγίων, που είναι δυνατόν, με πρώτη ανάγνωση να θεωρηθούν ακόμη και ασεβή. Όμως με δεδομένη την απαρασάλευτη πίστη και ευλάβεια, του τοπικού χριστεπωνύμου ορθοδόξου πληρώματος, θα πρέπει να συγχωρεθούν παρεκκλίσεις αφού η άποψη των λαϊκών και όχι μόνον στρωμάτων, από αρχαιότατη παράδοση, περιελάμβανε και σκωπτικούς ή απίθανους άλλους χαρακτηρισμούς στα ιερά πρόσωπα. Στον Άγιο Γεώργιο π.χ. στην Χίο υπάρχουν και αποδίδονται επωνύμια, εκτός του Καταδότη, όπως Πεζόστρατος, Τραχύς, Μελαχροινός, Σταφυλάς, ακόμη και Ψαροπιάστης στην Κρήτη. Όλα αυτά σηματοδοτούν και υπαινίσσονται γεγονότα, δρώμενα, ιδιότητες και άλλα. Εδώ στον Άγιο Γεώργιο στο Βαρβάσι της Χίου, πίσω από το «καταδότης», υπάρχει ένα πραγματικό ιστορικό γεγονός και ένα ενδιαφέρον περιστατικό κατά την διάρκεια της κατοχής της Νήσου, από τους Γενουάτες και της εταιρείας των Μαόνας, που καταδυνάστευσαν το Νησί. Οι Γενουάτες, κυρίως ναυτικοί και έμποροι, ήθελαν να ελέγξουν τα φοροδοτικά δοσίματα των Ελλήνων ορθοδόξων και να κατευθύνουν, μέρος αυτών, στην συντήρηση των ιδρυμάτων καθολικών ενοριών, ιερατικών επιτρόπων, μοναχικών ταγμάτων, που δεν είχαν ανάλογο πλήθος πιστών, ή είχαν ελάχιστο για να υπάρξουν. Η απειλή αυτή, ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων και διαμαρτυριών, πρωτοστατούντος του Μητροπολιτού Χίου. Ο χώρος του Ναού του Αγίου Γεωργίου στο Βαρβάσι Κάμπου λειτούργησε ως και ως χώρος διαβουλεύσεων, διεργασιών, αποφάσεων αυτού του κινηματικού σχεδίου. Όμως φαίνεται ότι ανάμεσα στους συγκεντρωμένους, ευρίσκετο και ο απαραίτητος καταδότης, ο οποίος ως μη ώφειλε, τα ανέφερε όλα, στους Γενουάτες της Μαόνας, ενώ μετέφερε το κατηγορητικό καταδότης στον Άγιο. Αμέσως απαγχονίστησαν οι αδελφοί Κορέσση, ο Βασίλειος Αργέντης κ.α. εκ των ελλήνων προκρίτων, ενώ δημεύθησαν οι περιουσίες των. Ο Μητροπολίτης Χίου εξορίσθη. Να παραμείνει στην ενθύμηση μας ότι οι μάρτυρες αυτοί της Χίου, πρέπει να συναθροιστούν, στο μέγα πλήθος, των Ελλήνων μαρτύρων και πριν το 1821, στο Νησί αυτό, που οι καταγεγραμμένες αγωνιστικές κινήσεις, δεν είναι πολλές. Όλα αυτά συνέβησαν το Πάσχα του σωτηρίου έτους 1347, όταν η απώλεια ελέγχου, στην περιφέρεια του Βυζαντινού Κράτους, επέτρεψε σε μισθοφόρους Καταλανούς, Ναβαρραίους, Ενετούς, Πισσάνους κ.α. με την αρπακτική φορολογική τους πολιτική, να καταστήσουν αφόρητη, την καθημερινότητα των Ρωμηών και νομοτελειακά να επιβάλλουν την τουρκική κυριαρχία.

Άγιος Γεώργιος Καταδότης Χίου

1. Τζασίτης. Κατάσκοπος (Casus λ. περσοτουρκική). Μακρυγιάννη Απομν. «... είναι Τζασίτης εδώ φερμένος και να τον πιάσετε να τον κρεμάσω...» επίσης ο Μακρυγιάννης σε επιστολή του στην Εφημερίδα των Πατρών Καρτερία την 22 Σεπτ. 1842 περιγράφει την παρακολούθηση της οικίας του. «... κύριοι Συντάχτες των Ελληνικών Εφημερίδων... έβαλαν βάρδιες για να βλέπουν ποιος μπαίνει και ποιος βγαίνει... προδότες...»
2. Σπιούνος εκ του ιταλ. Spione, ο κατάσκοπος, ο οποίος παρακολουθεί ύπουλα και κρυφά.
3. Σπ. Τριχάς Δήμαρχος Αταλάντης, από τους κατιόντες του Β. Τριχά αγωνιστού του 1820 προκρίτου Ταλαντίας με σημαντική προσφορά και παρουσία στα γεγονότα της εποχής (Επαρχος Λειβαδιάς αν. πληρεξούσιος στην Ε' Εθνοσυνέλευση το 1843.
4. Γεωρ. Τερνιτζιώτης (Ντερνιτζιώτης) από το χωριό Άντερα (σημερινή Σκάρφεια). Οπλαρχηγός πληρεξούσιος γερούσιαστής, βουλευτής κλπ Για τον ηρωισμό του στην πολιορκία της Ναυπάκτου, στα Βασιλικά, Στυλίδα, Αράχωβα, με τον Γ. Καραϊσκάκη, η επιτροπή εκδουλεύσεων τον ονόμασε αζ/κο 5^{ης} τάξης Μ.Α.Α. 2026 Εθν. Βιβλ. Αθηνών. Εκατηγορήθη ως φιλικό προσκείμενος προς τους επαναστάτες της Ναυπάκτου (Τζαμάλα Φαρμάκη Βελέντζα), αργότερα όμως απεκαταστάθη.